

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014672	CEIP Serra-Vincios	Gondomar	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Comunicación e representación da realidade	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	19
4.2. Materiais e recursos didácticos	20
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	21
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	21
6. Medidas de atención á diversidade	22
7.1. Concreción dos elementos transversais	23
7.2. Actividades complementarias	23
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	24
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	25
9. Outros apartados	25

1. Introducción

Esta programación é unha guía do traballo que se quere realizar ao longo do curso. Hai que ter en conta que pode sufrir modificacións, pois temos que adaptarnos ao ritmo do alumnado, aos acontecementos que puidesen suceder, contratempos, etc. O documento recolle todo o que consideramos necesario para levar a cabo a nosa labor docente e favorecer un bo desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe.

A programación da área de Comunicación e Representación da Realidade recolle os elementos curriculares que se traballarán ao longo do curso de 5º de EI co fin máximo de promover nas nenas e nenos as capacidades que lles permitan comezar a desenvolver ferramentas para comunicarse e interpretar a realidade a través de diferentes linguaxes e formas de expresión como medio para construír a súa identidade, representar a realidade e relacionarse coa contorna e coas demais persoas que a habitan.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de proxectos e/ou investigacións ao redor de centros de interese, formados por diferentes situacións de aprendizaxe (tarefas, propostas e obradoiros). Consideramos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares. Para realizar unha concreción dos elementos curriculares terase en conta, ademais dos proxectos e centros de interese mencionados, o proxecto anual de centro que será o fío condutor da programación ao longo do curso. Este proxecto anual é proposto dende o Equipo de Biblioteca e neste curso escolar 2023/2024 leva como título: "Coidamos o planeta. Redución de residuos"

O centro está situado no barrio da Serra, na parroquia de Vincios, pertencente ao concello de Gondomar. Vincios ten arredor de 2.300 habitantes repartidos en 15 barrios: Arcos, Brandufe, Casás, Cernada, Figueiró, A Fraga, Guisande, Hervillás, A Pasaxe, Piñeiro, Rocha, Salgueiro, A Serra, Tumbio e Xián.

O colexio, que data de do ano 1979, consta dun edificio, dun anexo de pista cuberta e de zona exterior de 10.000 m². É un centro de natureza rural, cunha soa liña e que imparte as ensinanzas de Educación Infantil e Primaria. Este curso dispón de seis aulas de Educación Primaria e tres aulas de Educación Infantil que contan cunha profesora de apoio.

O centro dispón de:

- Biblioteca Escolar ben dotada cun amplo potencial dinamizador e incorporada ao Plambe.
- Biblioteca creativa
- Aula de arte-laboratorio. Este curso utilizado pola clase de 2º B, debido a un desdobre.
- Aula de usos múltiples.
- Aula de informática.
- Aula de música.
- Aula de inglés.
- Aula de relixión. (Mestra compartida co CEIP de Donas, ven ao noso centro 3 días á semana.)
- Cociña.
- Horto escolar con invernadoiro.
- Departamento de Orientación. Orientadora, dúas mestras de Pedagogía Terapéutica e unha mestra de Audición e Linguaxe. Ofrecen un apoio e reforzo moi importante nas aulas e, en concreto, con aquel alumnado con algunhas dificultades específicas.
- Aula de Audición e Linguaxe.
- Aula de Pedagogía Terapéutica: as mestras fan apoio dentro ou fóra das aulas segundo as necesidades.
- Sala de profesores.
- Sala de dirección.
- Local da ANPA, compartido co coidador pero en distintos horarios.

Como servizos complementarios, o Centro conta con aula matinal, comedor e transporte escolar.

Este curso o centro conta con 166 alumnos distribuídos en 10 aulas dende 4º EI ata 6º EP. En concreto, a aula de 5º Educación Infantil conta con 15 alumnos/as, 7 nenas e 8 nenos, todos eles escolarizados no centro o curso pasado a excepción dun neno que incorpórase este curso.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1			1	1		
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1			1			
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubrindo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1		1	1	1		1	1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1	1			
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1			1	1			1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	Este proxecto traballarase ao longo do curso e será o eixe central da vida da aula . Complementarase a partir de diferentes propostas que terán como centro de interese os seguintes: Así son eu, Artellando, xeitos de vivir, o mundo vexetal, o mundo animal... Aquí atoparemos actividades relacionadas coas linguaxes coma medio de comunicación (assembleas, buscas de información, uso de medios dixitais, exposición de traballos en equipo...) de expresión (conciencia fonolóxica, emprego de diferentes soportes) e de relación social (pautas de convivencia, autoregulación emocional....). Terán cabida nestas propostas todas as actividades que realizaremos de presentación de novos	160	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	integrantes da clase, de dinámicas de cohesión de grupo, elaboración das normas da clase en gran grupo, rutinas, posta en común das asembleas... e todo aquilo que se repita ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais.	160	X	X	X
2	Así son eu	Nesta categoría poderemos encadrar proxectos onde a alumna ou alumno parta do autoconñecemento. Poderemos levar a a cabo proxectos relacionadas co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións... Levaremos a cabo propostas centradas no coñecemento de vocabulario relacionado coas emocións así como a expresión de sentimentos. Iniciaremos ao alumnado na descrições de persoas, xogos de palabras e rimas...	20	X		
3	Arte-llando.	Nesta categoría incluiremos os proxectos adicados ao coñecemento e expresión de diferentes manifestacións artísticas, en calquera das linguaxes disponibles para o noso alumnado. As diferentes linguaxes (oral, escrita, corporal, musical, plástica, e audiovisual) cobrarán gran importancia nos proxectos dentro desta categoría, así como as transferencias entre eles.	20	X		
4	Xeitos de vivir.	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo, cultura ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Levaranse a cabo propostas centradas en pequenas búsquedas de información, recopilación e comunicación da mesma, elaboración de sinxelos materiais de difusión empregando diferentes linguaxes...	20		X	
5	O mundo vexetal.	Nesta categoría traballaremos proxectos relacionados co mundo vexetal, xa sexa a través do coñecemento dos principais elementos da natureza, traballando na horta, descubrindo aspectos da agricultura... As actividades que primarán nesta categoría serán de adquisición de novo vocabulario, descripción dos pasos para levar a cabo diferentes accións, a descripción de procesos e fenómenos naturais...	20		X	
6	O mundo animal.	Nesta categoría incluímos os proxectos adicados a un animal ou a un conxunto deles, a unha especie, a un contexto ou hábitat, a súa relación cos seres humanos... As actividades que primarán nesta categoría serán de adquisición de novo vocabulario, descripción de animais segundo as súas características singulares, así como a descrição do seu hábitat, elaboración de presentacións sinxelas para presentar información...	20			X
7	Onde eu vivo	Nesta categoría poderemos levar a cabo proxectos relacionados coa contorna do alumnado, tanto a máis próxima, coma a relación que poida ter con outras. Tamén o traballo relacionado coa cultura, o	20			X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Onde eu vivo	patrimonio, as expresións culturais e máis aspectos relacionados. Primarán as actividades de consulta de fontes de información, adaptadas a súa idade, sobre diferentes temas para poder coñecer diferentes aspectos que poder difundir a través de diferentes producións en ambas linguas oficiais.	20			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	160

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	TI
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubrindo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de discriminación sonora.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	Sigue musicogramas sinxelos	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida.

Contidos

- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.
- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Respecto cara ás producións alleas.

UD	Título da UD	Duración
2	Así son eu	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Participa activamente nas conversas da aula	TI
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece e comprende algunha palabra en ambas linguas oficiais.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente. respecta as quendas de palabra.	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	É quen de realizar grafismos libres e/ou suxeridos.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Participa en actividades de danza e dramatización movendo o corpo de xeito libre e dirixido	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Participa en actividades de expresión corporal libre individuais e colectivas.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse corporalmente, empregando o corpo e o movemento.	
CA9.1 - Interactuar de maneira virtual familiarizándose co uso de diferentes medios e ferramentas dixitais.	Iníciase na comunicación con ferramentas dixitais.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais.

Contidos

- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica.
- Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.
- Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias.
- escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida.
- Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte-llando.	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Expresa as súas necesidades básicas, emocións, incomodidades... no día a día da aula	TI
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	É quen de realizar grafismos libres e/ou suxeridos.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubrindo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas e culturais onde reflexa a súa imaxinación.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É quen de expresarse musicalmente, empregando a voz e instrumentos musicais, a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Valora e respecta as producións plásticas dos compañeiros e compañeiras.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.

Contidos

- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.
- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Planificación da acción en producións plásticas.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de vivir.	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece e comprende algunha palabra en ambas linguas oficiais.	TI
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Mostra interese polos códigos escritos	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubrindo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Valora e respecta as producións dos compañeiros e compañeiras	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear, con axuda, produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Ampliación do repertorio lingüístico individual. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.

Contidos
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura. - escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas. - Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos. - Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos. - Respecto cara ás producións alleas. - Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo. - Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais. - Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos. - Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais. - Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
5	O mundo vexetal.	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	TI
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente. respecta as quendas de palabra.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA7.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións plásticas, artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Explora as posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais para expresar ideas, emocións...	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Valora e respecta as producións plásticas dos compañeiros e compañeiras	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear, con axuda, produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura. - escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas. - Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos. - Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos. - Respecto cara ás producións alleas. - Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo. - Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais. - Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos. - Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais. - Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
6	O mundo animal.	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Incorpora as súas conversas estruturas sintácticas máis complexas e as palabras novas que vai adquirindo.	TI
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Valora e respecta as producións plásticas dos compañeiros e compañeiras.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Participa activamente en actividades dramáticas e musicais.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear, con axuda, produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Ampliación do repertorio lingüístico individual. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-

Contidos

- cultural.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
7	Onde eu vivo	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Participa en interaccións comunicativas en lingua estranxeira a través de xogos e cancións.	TI
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Participa nas conversas da aula cun discurso coherente	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Iníciase no uso de códigos escritos para comunicarse.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Fai uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e como fonte de pracer.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Participa en actividades dramáticas e musicais	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre producións dos demais de xeito respetuoso.	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas onde reflexa a súa imaxinación e creatividade.	
CA6.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Expresa a súa opinión de xeito guiado sobre unha manifestación artístico nunha situación de intercambio comunicativo.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas nas actividades cooperativas, respectando aos membros do equipo.	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Expresa a súa opinión de xeito guiado sobre unha manifestación artístico nunha situación de intercambio comunicativo.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear, con axuda, produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida. - intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.

Contidos

- Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica.
- Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación.
- Identificación e representación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais.
- Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.
- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na área que nos atopamos, Comunicación e Representación da Realidade, debemos ter en conta a concepción positiva da infancia respecto das súas múltiples potencialidades comunicativas, e como aula e escola deberemos dar resposta creando as condicións para que as diferentes linguaxes se desenvolvan plenamente, sen considerar a ningunha por enriba das demais. Teremos sempre en consideración o deseño de situacións de aprendizaxe relativas aos intereses das nenas e dos nenos que respecten a necesaria transferencia dunhas linguaxes a outras, combinando as diferentes técnicas, recursos e materiais propios de cada unha para un mellor autocoñecemento e comprensión da realidade. O emprego de diferentes linguas, con especial énfase nas da súa contorna, incorporadas ás rutinas cotiás xogos ou cancións que permitan a inmersión con naturalidade nos distintos códigos lingüísticos do mundo global que os rodea.

Toda proposta pedagóxicase ten que enmarcar nunha metodoloxía concreta, tendo claros os principios metodolóxicos que imos seguir e compartir co resto dos protagonistas do proceso educativo. Estes aspectos deben estar contemplados e ser coherentes cos diferentes documentos curriculares e organizativos do centro, co contexto e coas características do alumnado.

Como mencionei anteriormente, imos traballar a través de proxectos, un método pedagóxico que contribúe enormemente ao desenvolvemento das competencias clave, moi vinculadas tamén as intelixencias múltiples de Howard Gardner, e que pode ser suceptible a cambios ao longo do proceso para adaptarnos as necesidades dos alumnos. Traballaranse as competencias e as distintas intelixencias mediante actividades significativas e funcionais que poidan aplicarse á vida cotiá e implique a resolución de problemas na práctica: aprender a aprender e aprender facendo. É moi importante aprender a mobilizar e usar os coñecementos, e o faremos a través da aprendizaxe por proxectos, establecendo rutinas e traballando tamén por recunchos.

Traballaremos partindo dos intereses, motivacións e coñecementos previos do alumnado, construíndo unha aprendizaxe significativa (Ausubel), modificando os esquemas de coñecemento do alumnado a través dun enfoque globalizador (Decroly) mediante o que iremos planteando pequenos retos alcanzables que se sitúen na zona de desenvolvemento próximo (Vigotsky), favorecendo así a autoestima.

Tamén temos que ter en conta as orientacións metodolóxicas do Decreto 150/2022 do 8 de setembro, debemos ter en conta outros aspectos como o papel do profesorado, que será o de facilitarlle ao neno as ferramentas, contidos, e mediar no proceso de ensino-aprendizaxe, estimulando os procesos físicos, cognitivos, afectivos, sociais e lingüísticos. Como sinala Mari Carmen Díez Navarro: "hai que explicar, acompañar, escoitar as súas dúbidas, opinións, emerxencias e as súas inquietudes. Hai que invitalos a que se miren con estima e confíen en sí mesmos". E iso farémolo ofrecéndolles ambientes estimulantes que mobilicen os seus desexos de aprender e participar, e ter altas expectativas nas súas posibilidades, así como preparar aos nenos/as para o fracaso e error.

Ademais dos proxectos de aula, a nivel de centro levaráse a cabo un proxecto anual titulado: "Coidamos o planeta. Redución de residuos", onde poderemos integrar todos os proxectos que levaremos a cabo durante todo o curso e que relacionaremos coas diferentes conmemoracións marcadas no calendario escolar.

Seguindo co traballo realizado o ano pasado seguiremos empregando o Aprendizaxe cooperativo na aula. Ao longo das actividades empregaremos dinámicas individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo) e de gran grupo.

PLANIFICACIÓN DO PROXECTO

Como a programación baséase en proxectos de investigación que son flexibles partindo dos intereses dos nenos teremos en conta os seguintes fundamentos pedagóxicos e seguiremos unha secuencia predeterminada para acadar os obxectivos propostos nesta programación.

Fundamentos pedagóxicos.

Con respecto aos fundamentos pedagóxicos nos que podemos dicir que se basea o traballo por proxectos, atopamos os seguintes:

O alumno/a como protagonista da súa aprendizaxe.

Desenvolvemento individual cara as operacións lóxicas e formais.

Constructivismo na linguaxe.

Establecemento de relacións significativas entre os coñecementos previos e os novos coñecementos.

Agrupamentos que fomenten a comunicación.

Globalización.

Observación e experimentación propias.

O xogo como método de aprendizaxe.

Aprender a pensar.

Ambientes cálidos, acolledores e seguros.

Diversidade de materiais.

Organización do tempo (rutinas) e dos espazos (recunchos, obradoiros...).

Fomento da autonomía persoal e a creatividade.

Flexibilidade nos espazos e nos tempos.

Colaboración familia-escola.

Cooperación e participación entre a comunidade educativa.

FASES DUN PROXECTO

Pódese dicir que todo proxecto de traballo estrutúrase en seis fases fundamentais:

Fase 1.- Qué sabemos (ideas previas) e qué queremos saber (preguntas que nos facemos)

Fase 2.- Búsqueda de información: en libros, contos, revistas, internet, preguntas aos nosos maiores, videos e partir de ahí establecemos:

- Obxectivos

- Tempos e espazos

- Recursos

- Actividades

- Recursos

Fase 3.- Realización das actividades.

Fase 4.- Síntese. Itinerario: recapitulación do traballo e elaboración do dossier.

Fase 5.- Avaliación: da mestra/e; dos nenos/as; de outros.

Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.

Para conseguir máis significatividade nas aprendizaxes do alumnado empregaremos estratexias que axuden a conseguilo seguindo os principios básicos da neuroeducación no que di que o alumnado ten que sentir interese polo tema para activar as súas conexións neuronais. Isto irá acompañado de actividades que faciliten a capacidade de aprender do noso alumnado tales como rutinas de pensamento, esquemas visuais...

Nesta programación empregárase un enfoque activo á hora de deseñar as actividades, buscando sempre que as persoas alumnas sexan as protagonistas activas das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades. Para acadalo empregaremos unha organización espacial acorde que permita levar a cabo diferentes propostas á vez e que o alumnado teña variedade para realizar. Destacarán os ambientes de aprendizaxe, recunchos, estacións de traballo...

O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, robots (escornabot, ozobot), reprodutor musical
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E....
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, kamisibai, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...

Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc)
Instrumentos musicais.

Os materiais tanto da aula como dos obradoiros serán variados, asequibles, motivadores, adaptados á idade do meu alumnado, hixiénicos, non tóxicos e seguros.

Estes materiais serán comprados polo centro e destinados á aula, comprados polos pais, cedidos polos nenos e nenas, fabricados na aula...

Haberá material funxible e material non funxible, audiovisual e material de refugallo. O material dos recunchos estará clasificado en función das actividades realizadas dentro deles.

Non traballamos con material impreso (libro de texto). Elaboraremos o noso propio material: debuxos, libros-proxecto, presentacións en Power Point ou Movie Maker, todo de maneira grupal, colaborativa e nalgúns casos cooperativa.

Hai que sinalar que dentro dos recursos espaciais contamos con a cociña, a aula de usos múltiples e a aula creativa para realizar as experiencias o longo do curso.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será entendida como proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, na primeira unidade do curso se levará a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado.
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Esta información será consensuada con todo o profesorado que imparte docencia neste grupo nunha sesión de avaliación realizada no mes de outubro, seguindo as instrucións remitidas por inspección educativa

É importante suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade de forma que, o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado polo maestro/a.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención a diversidade, como se recolle na Lei Orgánica de Educación(LOE e LOMLOE) , son un conxunto de medidas, ordinarias e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, así como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado, se porá especial atención a finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características persoais do noso grupo e alumnado, así como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo así un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade , igualdade de oportunidades, colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razonamento lóxico matemático, preprogramación, atención,etc).

Todos os nenos e nenas son diferentes entre eles, é o natural e o enriquecedor da sociedade. Hai diferencias en diferentes ámbitos: a nivel de capacidade, de motivación, de interese, situación social, diferencias que se atenden na aula, e sobre as que se intervéñen pedagóxicamente.

Dentro da diversidade da aula, tense constancia de alumnos/as que presentan necesidades específicas de apoio educativo, as medidas a levar a cabo con este alumnado será o reforzo educativo que realizará a titora, a mestra de apoio, a especialista en PT e a mestra AL, dentro da aula ordinaria. Só nalgún caso específico a mestra de AL realizará algunha intervención fóra da aula para traballar de maneira individualizada aspectos moi concretos e que pola súa complexidade precisa dun clima de traballo máis tranquilo e específico. Esta etapa ten unha importante función de detección precoz e compensadora de dificultades, polo que en caso de detectar algún aspecto salientable tería que levar a cabo as pautas establecidas por lei.

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar o aula de forma accesible, adequaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.
- Adecar a programación didáctica, realizarse unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no PE do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de éste alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicacións cortas. Emprego de pictogramas
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
- Evitar tarefas repetitivas sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas ou inadecuadas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades, facer este tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.

- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
 - Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servizos sanitarios, sociais, etc).
 - Empregar equipos heteroxéneos para facilitar o modelado e crear lazos afectivos entre eles e así mellorar o seu rendemento o verse partícipes das actividades.
- Resaltar a importancia da figura da mestra de apoio na aula para realizar un traballo máis enriquecedor e poder realizar pequenos agrupamentos que traballen cun alto rendemento grazas á atención de dúas mestras. Por suposto, a aplicación do traballo cooperativo sería inviable sen a axuda e atención de dúas mestras traballando co grupo na aula.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Hábitos de control corporal.	X	X					
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social.	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos.	X				X	X	
ET.5 - Educación para o consumo responsable.	X		X		X		
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - O espírito crítico e emprendedor	X	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Contacontos	Durante o curso invitaremos as familias do alumnado para que veña a realizar un contacontos na biblioteca do centro ou na aula	X	X	X
Obradoiros internivel	Ao longo do ano realizaremos, con motivo das conmemoracións ou outras actividades que consideremos de relevancia, obradoiros internivel, mesturando os alumnos das 3 aulas de infantil para realizar algunha actividade manipulativa máis específica e con menos nenos no grupo/clase. Un exemplo pode ser a vendima, obradoiros de cociña do Samaín, obradoiros de arte ...	X	X	X
Actividades de artes escénicas	Ao longo do curso realizaremos polo menos unha saída para disfrutar de algunha actividade artística: musical, títeres, teatro...	X	X	X
Saída de fin de curso	Actividade lúdica para descubrir a contorna e para conmemorar o final de curso.			X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Obradoiros solidarios	As familias xunto có alumnado poderán levar a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doación de libros, recollida de roupa ou tapóns, etc	X	X	X
Visita de persoa experta.	Durante o proxecto invitaremos a familiares do alumnado para que actúen como expertos na materia que estamos a traballar.	X	X	X
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso.	X	X	X
Visitas pola parroquia	Realizaremos visitas polo noso entorno máis cercano para coñecelo	X	X	X
Saída de campo.	En cada unidade realizaremos unha saída para afondar no traballo na aula.	X	X	X
Proxectos medioambientais	Se poderá participar en proxectos baseados na recuperación e defensa da natureza.	X	X	X

Observacións:

Teranse en conta as actividades complementarias propostas dende os diferentes equipos do Centro, de xeito que os contidos da disciplina sexan traballados no desenvolvemento das mesmas.

Os equipos que funcionan no centro son:

-Equipo de Dinamización da Biblioteca Escolar: Apadriñamentos lectores, Contacontos, A Aventura de ler, Semana da prensa, Itinerarios lectores, Mochila viaxeira...

-Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares: Samain, Magosto, Día da Paz...

-Equipo de Dinamización da Lingua Galega: Glosario sobre a temática anual, Festival de Panxoliñas e das Letras Galegas, O Xornaliño (revista escolar)...

-Equipo Tics : Iniciación a robótica co proxecto Escornabots.

-Equipo de aprendizaxe cooperativa: acompañamento e formación nas técnicas de aprendizaxe cooperativa.

Por outra banda, as saídas propostas ao comezo do curso (incluídas na Programación Xeral Anual do Centro) tamén forman parte do traballo diario, pois sempre se fai un traballo previo e posterior sobre elas. Ademais faranse as saídas propostas polo claustro para realizar xunto con todos os alumnos do Centro (magosto, saída fin de curso...).

As actividades momeadas arriba son algunhas das que se realizarán na aula. Parten do propio proxecto de aula, do ciclo ou do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades.
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades.
Utilízase diversidade de materiais para accederá información, para expresarse e para fomentar a motivación.

Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Temporalización de actividades adecuada.
Empréganse diversos recursos didácticos.
Existe coordinación co equipo docente.
Promóvese a participación das familias.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Individualización do proceso ás características de cada alumna/o.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso posibilitando modificacións e melloras.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014672	CEIP Serra-Vincios	Gondomar	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
6. Medidas de atención á diversidade	15
7.1. Concreción dos elementos transversais	16
7.2. Actividades complementarias	17
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	18
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	18
9. Outros apartados	18

1. Introducción

Esta programación é unha guía do traballo que se quere realizar ao longo do curso. Hai que ter en conta que pode sufrir modificacións, pois temos que adaptarnos ao ritmo do alumnado, aos acontecementos que puidesen suceder, contratempos, etc. O documento recolle todo o que consideramos necesario para levar a cabo a nosa labor docente e favorecer un bo desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe.

A programación da área de Crecemento e Harmonía recolle os elementos curriculares que se traballarán ao longo do curso de 5º de EI co fin de que os nenos e as nenas comecen a coñecer, dominar e coidar o seu propio corpo. Esta construción involucra diversas dimensións interdependentes, como o desenvolvemento e a valoración propia, a autonomía, a identidade ou a convivencia.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de proxectos e/ou investigacións ao redor de centros de interese, formados por diferentes situacións de aprendizaxe (tarefas, propostas e obradoiros). Consideramos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares. Para realizar unha concreción dos elementos curriculares terase en conta, ademais dos proxectos e centros de interese mencionados, o proxecto anual de centro que será o fío condutor da programación ao longo do curso. Este proxecto anual é proposto dende o Equipo de Biblioteca e neste curso escolar 2023/2024 leva como título: "Coidamos o planeta. Redución de residuos"

O centro está situado no barrio da Serra, na parroquia de Vincios, pertencente ao concello de Gondomar. Vincios ten arredor de 2.300 habitantes repartidos en 15 barrios: Arcos, Brandufe, Casás, Cernada, Figueiró, A Fraga, Guisande, Hervillás, A Pasaxe, Piñeiro, Rocha, Salgueiro, A Serra, Tumbio e Xián.

O colexio, que data de do ano 1979, consta dun edificio, dun anexo de pista cuberta e de zona exterior de 10.000 m². É un centro de natureza rural, cunha soa liña e que imparte as ensinanzas de Educación Infantil e Primaria. Este curso dispón de seis aulas de Educación Primaria e tres aulas de Educación Infantil que contan cunha profesora de apoio.

O centro dispón de:

- Biblioteca Escolar ben dotada cun amplo potencial dinamizador e incorporada ao Plambe.
- Biblioteca creativa
- Aula de arte-laboratorio. Este curso utilizado pola clase de 2º B, debido a un desdobre.
- Aula de usos múltiples.
- Aula de informática.
- Aula de música.
- Aula de inglés.
- Aula de relixión. (Mestra compartida co CEIP de Donas, ven ao noso centro 3 días á semana.)
- Cociña.
- Horto escolar con invernadoiro.
- Departamento de Orientación. Orientadora, dúas mestras de Pedagogía Terapéutica e unha mestra de Audición e Linguaxe. Ofrecen un apoio e reforzo moi importante nas aulas e, en concreto, con aquel alumnado con algunhas dificultades específicas.
- Aula de Audición e Linguaxe.
- Aula de Pedagogía Terapéutica: as mestras fan apoio dentro ou fóra das aulas segundo as necesidades.
- Sala de profesores.
- Sala de dirección.
- Local da ANPA, compartido co coidador pero en distintos horarios.

Como servizos complementarios, o Centro conta con aula matinal, comedor e transporte escolar.

Este curso o centro conta con 166 alumnos distribuídos en 10 aulas dende 4º EI ata 6º EP. En concreto, a aula de 5º Educación Infantil conta con 15 alumnos/as, 7 nenas e 8 nenos, todos eles escolarizados no centro o curso pasado a excepción dun neno que incorpórase este curso.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1		1	1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos					1	1	1	1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos	Este proxecto traballarase ao longo do curso e será o eixe central da vida da aula . Complementarase a partir de diferentes propostas que terán como centro de interese os seguintes: Así son eu, Artellando, xeitos de vivir, o mundo vecetal, o mundo animal... Aquí atoparemos actividades relacionadas coa lóxica e o entorno: actividades relacionadas co desenvolvemento do corpo e o manexo de útiles Terán cabida nesta unidade todas as actividades que realizaremos de movemento e control do corpo, motricidade fina, coordinación óculo manual, ademais de todo aquilo que se repite ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais por parte do alumnado	160	X	X	X
2	Así son eu	Nesta categoría poderemos encadrar proxectos onde a alumna ou alumno parta do autocoñecemento. Poderemos levar a a cabo actividades relacionadas co corpo humano, as súas funcións, singularidades,	20	X		

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Así son eu	diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións...	20	X		
3	Arte-llando	Nesta categoría incluiremos os proxectos adicados ao coñecemento e expresión de diferentes manifestacións artísticas, en calquera das linguaxes disponibles para o noso alumnado. A través das actividades programados coñeceremos sensacións, emocións,... e buscaremos o progresivo control dos diferentes útiles.	20	X		
4	Xeitos de vivir	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presenta, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Desenvolveránse actividades de xogo simbólico para a comprensión de outros xeitos de vivir.	20		X	
5	Mundo vexetal	Nesta categoría traballaremos proxectos relacionados co mundo vexetal, xa sexa a través do coñecemento dos principais elementos da natureza, traballando na horta, descubrindo aspectos da agricultura... Programaranse actividades que teñan coma finalidade o coidado e o respecto pola contorna natural.	20		X	
6	Mundo animal	Nesta categoría incluímos os proxectos adicados a un animal, ou a un conxunto deles, a unha especie, a un contexto ou hábitat, a relación cos seres humanos. Buscaremos información sobre a forma de desprazarse dos animais, a súa alimentación ou reprodución en comparación coas nosas.	20			X
7	Onde eu vivo	Nesta categoría pódese incluír proxectos relacionados coa contorna do alumnado, tanto a máis próxima, coma a relación que poida ter con outras. Tamén o traballo relacionado coa cultura, o patrimonio, as expresións culturais e máis aspectos relacionados. As actividades irán encamiñadas á valoración e o respecto a nosa realidade.	20			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos	160

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Progresa no control dos seus sentimentos e emocións.	TI
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Pide axuda tanto a adultos coma compañeiros/os.	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Ten autonomía nas accións encamiñadas á satisfacción das necesidades básicas: alimentación , hixiene...	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.

UD	Título da UD	Duración
2	Así son eu	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Logra un esbozo da figura humana, diferenciando: cabeza e corpo, brazos, mans, pernas e pes.	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións, de xeito guiado, sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias.	
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Esfórzase na realización das tarefas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e dos demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte-llando	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	É capaz de coordinar a súa acción coa das demais compañeiros cando o xogo o require.	TI
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Acepta e respecta as normas de funcionamento da aula.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá. - Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de vivir	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Logra un esbozo da figura humana, diferenciando: cabeza e corpo, brazos, mans, pernas e pes.	TI
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	É quen de manifestar verbalmente o seu agrado ou molestia ante determinadas situacións.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Esfórzase na realización das tarefas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.

UD	Título da UD	Duración
5	Mundo vexetal	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	É capaz de coordinar a súa acción coa das demais compañeiros cando o xogo o require.	TI
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Ten autonomía nas accións encamiñadas á satisfacción das necesidades básicas:alimentación , hixiene...	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interacciona coas demais persoas, nas súas actividades cotiás.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.

UD	Título da UD	Duración
6	Mundo animal	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	É capaz de coordinar a súa acción coa das demais compañeiros cando o xogo o require.	TI
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Ten autonomía nas accións encamiñadas á satisfacción das necesidades básicas: alimentación , hixiene... e o coidado da contorna.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interacciona coas demais persoas, nas súas actividades cotiás.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.

UD	Título da UD	Duración
7	Onde eu vivo	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Progresa no control dos seus sentimentos e emocións.	TI
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	É quen de manifestar verbalmente o seu agrado ou molestia ante determinadas situacións.	
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Esfórzase na realización das tarefas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, amosando iniciativa.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa na área de Crecemento en Harmonía buscará desenvolver no alumnado o máximo desenvolvemento axustándose ao seu momento evolutivo, respectando os ritmos e as características individuais e propoñendo situacións de aprendizaxe motivadoras. Estas situacións educativas promoverán a observación, a manipulación e a exploración dos nenos e das nenas desenvolvendo aspectos motrices que faciliten o avance na súa autonomía, tanto nos movementos coma nos desprazamentos, tomando conciencia do seu corpo e das súas partes para chegar paulatinamente á interiorización do esquema corporal.

Toda proposta pedagóxicase ten que enmarcar nunha metodoloxía concreta, tendo claros os principios metodolóxicos que imos seguir e compartir co resto dos protagonistas do proceso educativo. Estes aspectos deben estar contemplados e ser coherentes cos diferentes documentos curriculares e organizativos do centro, co contexto e coas características do alumnado.

Como mencionei anteriormente, imos traballar a través de proxectos, un método pedagóxico que contribúe enormemente ao desenvolvemento das competencias clave, moi vinculadas tamén as intelixencias múltiples de Howard Gardner, e que pode ser sucesible a cambios ao longo do proceso para adaptarnos as necesidades dos alumnos. Traballaranse as competencias e as distintas intelixencias mediante actividades significativas e funcionais que poidan aplicarse á vida cotiá e implique a resolución de problemas na práctica: aprender a aprender e aprender facendo. É moi importante aprender a mobilizar e usar os coñecementos, e o faremos a través da aprendizaxe por proxectos, establecendo rutinas e traballando tamén por recunchos.

Traballaremos partindo dos intereses, motivacións e coñecementos previos do alumnado, construíndo unha aprendizaxe significativa (Ausubel), modificando os esquemas de coñecemento do alumnado a través dun enfoque globalizador (Decroly) mediante o que iremos planteando pequenos retos alcanzables que se sitúen na zona de desenvolvemento próximo (Vigotsky), favorecendo así a autoestima.

Tamén temos que ter en conta as orientacións metodolóxicas do Decreto 150/2022 do 8 de setembro, debemos ter en conta outros aspectos como o papel do profesorado, que será o de facilitarlle ao neno as ferramentas, contidos, e mediar no proceso de ensino-aprendizaxe, estimulando os procesos físicos, cognitivos, afectivos, sociais e lingüísticos. Como sinala Mari Carmen Díez Navarro: "hai que explicar, acompañar, escoitar as súas dúbidas, opinións, emerxencias e as súas inquietudes. Hai que invitalos a que se miren con estima e confíen en sí mesmos". E iso farémolo ofrecéndolles ambientes estimulantes que mobilicen os seus desexos de aprender e participar, e ter altas expectativas nas súas posibilidades, así como preparar aos nenos/as para o fracaso e error.

Ademais dos proxectos de aula, a nivel de centro levaráse a cabo un proxecto anual titulado: "Coidamos o planeta. Redución de residuos", onde poderemos integrar todos os proxectos que levaremos a cabo durante todo o curso e que relacionaremos coas diferentes conmemoracións marcadas no calendario escolar.

Seguindo co traballo realizado o ano pasado seguiremos empregando o Aprendizaxe cooperativo na aula. Ao longo das actividades empregaremos dinámicas individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo) e de gran grupo.

PLANIFICACIÓN DO PROXECTO

Como a programación baséase en proxectos de investigación que son flexibles partindo dos intereses dos nenos teremos en conta os seguintes fundamentos pedagóxicos e seguiremos unha secuencia predeterminada para acadar os obxectivos propostos nesta programación.

Fundamentos pedagóxicos.

Con respecto aos fundamentos pedagóxicos nos que podemos dicir que se basea o traballo por proxectos, atopamos os seguintes:

O alumno/a como protagonista da súa aprendizaxe.

Desenvolvemento individual cara as operacións lóxicas e formais.

Constructivismo na linguaxe.

Establecemento de relacións significativas entre os coñecementos previos e os novos coñecementos.

Agrupamentos que fomenten a comunicación.

Globalización.

Observación e experimentación propias.

O xogo como método de aprendizaxe.

Aprender a pensar.

Ambientes cálidos, acolledores e seguros.

Diversidade de materiais.

Organización do tempo (rutinas) e dos espazos (recunchos, obradoiros...).

Fomento da autonomía persoal e a creatividade.

Flexibilidade nos espazos e nos tempos.

Colaboración familia-escola.

Cooperación e participación entre a comunidade educativa.

FASES DUN PROXECTO

Pódese dicir que todo proxecto de traballo estrutúrase en seis fases fundamentais:

Fase 1.- Qué sabemos (ideas previas) e qué queremos saber (preguntas que nos facemos)

Fase 2.- Búsqueda de información: en libros, contos, revistas, internet, preguntas aos nosos maiores, videos e partir de ahí establecemos:

- Obxectivos

- Tempos e espazos

- Recursos

- Actividades
- Recursos

Fase 3.- Realización das actividades.

Fase 4.- Síntese. Itinerario: recapitulación do traballo e elaboración do dossier.

Fase 5.- Avaliación: da mestra/e; dos nenos/as; de outros.

Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.

Para conseguir máis significativade nas aprendizaxes do alumnado empregaremos estratexias que axuden a conseguilo seguindo os principios básicos da neuroeducación no que di que o alumnado ten que sentir interese polo tema para activar as súas conexións neuronais. Isto irá acompañado de actividades que faciliten a capacidade de aprender do noso alumnado tales como rutinas de pensamento, esquemas visuais...

Nesta programación empregárase un enfoque activo á hora de deseñar as actividades, buscando sempre que as persoas alumnas sexan as protagonistas activas das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades. Para acadalo empregaremos unha organización espacial acorde que permita levar a cabo diferentes propostas á vez e que o alumnado teña variedade para realizar. Destacarán os ambientes de aprendizaxe, recunchos, estacións de traballo...

O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, robots (escornabot, ozobot), reproductor musical
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, kamisibai, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc...)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc...)
Instrumentos musicais.

Os materiais tanto da aula como dos obradoiros serán variados, asequibles, motivadores, adaptados á idade do meu alumnado, hixiénicos, non tóxicos e seguros.

Estes materiais serán comprados polo centro e destinados ao aula, comprados polos pais, cedidos polos nenos e nenas, fabricados na aula...

Haberá material funxible e material non funxible, audiovisual e material de refugallo. O material dos rincóns estará clasificado en función das actividades realizadas dentro deles.

Non traballamos con material impreso (libro de texto). Elaboraremos o noso propio material: debuxos, libros-proxecto, presentacións en Power Point ou Movie Maker, todo de maneira grupal, colaborativa e nalgúns casos cooperativa.

Hai que sinalar que dentro dos recursos espaciais contaremos con a cociña, a aula de usos múltiples e a aula creativa para realizar as experiencias o longo do curso.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será entendida como proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, na primeira unidade do curso se levará a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado.
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Esta información será consensuada con todo o profesorado que imparte docencia neste grupo nunha sesión de avaliación realizada no mes de outubro, seguindo as instrucións remitidas por inspección educativa

É importante suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade de forma que, o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado polo mestre/a.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa educativa

6. Medidas de atención á diversidade

A atención a diversidade, como se recolle na Lei Orgánica de Educación(LOE e LOMLOE) , son un conxunto de medidas, ordinarias e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, así como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado, se porá especial atención a finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características persoais do noso grupo e alumnado, así como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo así un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade , igualdade de oportunidades, colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razonamento lóxico matemático, preprogramación, atención,etc).

Todos os nenos e nenas son diferentes entre eles, é o natural e o enriquecedor da sociedade. Hai diferencias en diferentes ámbitos: a nivel de capacidade, de motivación, de interese, situación social, diferencias que se atenden na aula, e sobre as que se intervén pedagóxicamente.

Dentro da diversidade da aula, tense constancia de alumnos/as que presentan necesidades específicas de apoio educativo, as medidas a levar a cabo con este alumnado será o reforzo educativo que realizará a titora, a mestra de apoio, a especialista en PT e a mestra AL, dentro da aula ordinaria. Só nalgún caso específico a mestra de AL realizará algunha intervención fóra da aula para traballar de maneira individualizada aspectos moi concretos e que pola súa complexidade precisa dun clima de traballo máis tranquilo e específico. Esta etapa ten unha importante función de detección precoz e compensadora de dificultades, polo que en caso de detectar algún aspecto salientable tería que levar a cabo as pautas establecidas por lei.

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar o aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.
- Adecurar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no PE do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de éste alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicaciones cortas. Emprego de pictogramas
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
- Evitar tarefas repetitivas sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas ou inadecuadas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades, facer este tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios sanitarios, sociais,etc).
- Empregar equipos heteroxéneos para facilitar o modelado e crear lazos afectivos entre eles e así mellorar o seu rendemento o verse partícipes das actividades.

Resaltar a importancia da figura da mestra de apoio na aula para realizar un traballo máis enriquecedor e poder realizar pequenos agrupamentos que traballen cun alto rendemento grazas á atención de dúas mestras. Por suposto, a aplicación do traballo cooperativo sería inviable sen a axuda e atención de dúas mestras traballando co grupo na aula.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X				
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X					
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X		X			X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X				X	X	
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X		X		X		
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X		X			X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visita de persoa experta	En cada unidade invitaremos a unha persoa familiar do alumnado para que actúe como experto na materia que estamos a traballar	X	X	X
Contacontos	En cada unidade invitaremos a unha persoa familiar do alumnado para que veña a contar un conto relacionado coa materia que estamos a traballar	X	X	X
Saída de campo	En cada unidade realizaremos unha saída para afondar no traballo na aula	X	X	X
Saída de fin de curso	Actividade lúdica para descubrir a contorna e para conmemorar o final de curso			X
Obradoiros solidarios	As familias xunto có alumnado poderán levar a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doación de libros, recollida de roupa, tapóns,...	X	X	X
Proxectos medioambientais	Se poderá participar en proxectos baseados na recuperación e defensa da natureza	X	X	X
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso.	X	X	X

Observacións:

Teranse en conta as actividades complementarias propostas dende os diferentes equipos do Centro, de xeito que os contidos da disciplina sexan traballados no desenvolvemento das mesmas.

Os equipos que funcionan no centro son:

-Equipo de Dinamización da Biblioteca Escolar: Apadriñamentos lectores, Contacontos, A Aventura de ler, Semana da prensa, Itinerarios lectores, Mochila viaxeira...

-Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares: Samain, Magosto, Día da Paz...

-Equipo de Dinamización da Lingua Galega: Glosario sobre a temática anual, Festival de Panxoliñas e das Letras Galegas, O Xornaliño (revista escolar)...

-Equipo Tics : Iniciación a robótica co proxecto Escornabots.

-Equipo de aprendizaxe cooperativa: acompañamento e formación nas técnicas de aprendizaxe cooperativa.

Por outra banda, as saídas propostas ao comezo do curso (incluídas na Programación Xeral Anual do Centro) tamén forman parte do traballo diario, pois sempre se fai un traballo previo e posterior sobre elas. Ademais faranse as saídas propostas polo claustro para realizar xunto con todos os alumnos do Centro (magosto, saída fin de curso...).

As actividades momeadas arriba son algunhas das que se realizarán na aula. Parten do propio proxecto de aula, do ciclo ou do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Utilízase diversidade de materiais para accederá información, para expresarse e para fomentar a motivación
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Temporalización de actividades adecuada.
Empréganse diversos recursos didácticos
Existe coordinación co equipo docente
Promóvese a participación das familias
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas
Individualización do proceso ás características de cada alumna/o.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza para poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014672	CEIP Serra-Vincios	Gondomar	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimento e exploración da contorna	5º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
6. Medidas de atención á diversidade	14
7.1. Concreción dos elementos transversais	15
7.2. Actividades complementarias	15
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	16
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	17
9. Outros apartados	17

1. Introducción

Esta programación é unha guía do traballo que se quere realizar ao longo do curso. Hai que ter en conta que pode sufrir modificacións, pois temos que adaptarnos ao ritmo do alumnado, aos acontecementos que puidesen suceder, contratempos, etc. O documento recolle todo o que consideramos necesario para levar a cabo a nosa labor docente e favorecer un bo desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe.

A programación da área de Descubrimento e Exploración da Contorna no curso de 5º de E.I. terá como obxectivo favorecer o proceso de encontro e representación ante diferentes e amplos contextos da súa realidade física, natural, social e cultural que compoñen o entorno infantil, ao tempo que se facilita a inserción neles, de xeito activo. O fin da área estará ben vinculado cun enfoque coeducativo e estimulador das emocións, así como coa promoción dunha actitude crítica e creativa.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de proxectos e/ou investigacións ao redor de centros de interese, formados por diferentes situacións de aprendizaxe (tarefas, propostas e obradoiros). Consideramos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares. Para realizar unha concreción dos elementos curriculares terase en conta, ademais dos proxectos e centros de interese mencionados, o proxecto anual de centro que será o fío condutor da programación ao longo do curso. Este proxecto anual é proposto dende o Equipo de Biblioteca e neste curso escolar 2023/2024 leva como título: "Coidamos o planeta. Redución de residuos"

O centro está situado no barrio da Serra, na parroquia de Vincios, pertencente ao concello de Gondomar. Vincios ten arredor de 2.300 habitantes repartidos en 15 barrios: Arcos, Brandufe, Casás, Cernada, Figueiró, A Fraga, Guisande, Hervillás, A Pasaxe, Piñeiro, Rocha, Salgueiro, A Serra, Tumbio e Xián.

O colexio, que data de do ano 1979, consta dun edificio, dun anexo de pista cuberta e de zona exterior de 10.000 m². É un centro de natureza rural, cunha soa liña e que imparte as ensinanzas de Educación Infantil e Primaria. Este curso dispón de seis aulas de Educación Primaria e tres aulas de Educación Infantil que contan cunha profesora de apoio.

O centro dispón de:

- Biblioteca Escolar ben dotada cun amplo potencial dinamizador e incorporada ao Plambe.
- Biblioteca creativa
- Aula de arte-laboratorio. Este curso utilizado pola clase de 2º B, debido a un desdobre.
- Aula de usos múltiples.
- Aula de informática.
- Aula de música.
- Aula de inglés.
- Aula de relixión. (Mestra compartida co CEIP de Donas, ven ao noso centro 3 días á semana.)
- Cociña.
- Horto escolar con invernadoiro.
- Departamento de Orientación. Orientadora, dúas mestras de Pedagogía Terapéutica e unha mestra de Audición e Linguaxe. Ofrecen un apoio e reforzo moi importante nas aulas e, en concreto, con aquel alumnado con algunhas dificultades específicas.
- Aula de Audición e Linguaxe.
- Aula de Pedagogía Terapéutica: as mestras fan apoio dentro ou fóra das aulas segundo as necesidades.
- Sala de profesores.
- Sala de dirección.
- Local da ANPA, compartido co coidador pero en distintos horarios.

Como servizos complementarios, o Centro conta con aula matinal, comedor e transporte escolar.

Este curso o centro conta con 166 alumnos distribuídos en 10 aulas dende 4º EI ata 6º EP. En concreto, a aula de 5º Educación Infantil conta con 15 alumnos/as, 7 nenas e 8 nenos, todos eles escolarizados no centro o curso pasado a excepción dun neno que incorpórase este curso.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1		1	
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.			1	1	1			1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.		1	1	1	1	1		1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	Este proxecto traballarase ao longo do curso e será o eixe central da vida da aula . Complementarase a partir de diferentes propostas que terán como centro de interese que son desenvolvidos a continuación: Así son eu, Artellando, xeitos de vivir, o mundo vecetal, o mundo animal... Aquí atoparemos todo tipo de actividades relacionadas co desenvolvemento da exploración e a experimentación activa de obxectos, espazos e materiais que faciliten o descubrimento da contorna física e social, sempre mediante o fomento dunha actitude creativa, crítica e respectuosa.	140	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	Terán tamén cabida nesta unidade todas as actividades que se repitan ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais por parte do alumnado. Potenciarase a investigación e a manipulación, empregando en moitos casos a observación do noso entorno para propoñer diferentes propostas. O alumnado iniciaráse no método científico.	140	X	X	X
2	Asi son eu	Nesta categoría poderemos encadrar proxectos onde a alumna ou alumno parta do autoconecemento. Poderemos levar a cabo actividades relacionadas co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións... Favoreceremos o traballo de propostas centradas na familia e na escola como primeiros contextos de socialización e fonte de estímulos, xerando vínculos de confianza, empatía e apego nos que se baseará o seu desenvolvemento persoal e aprendizaxe social.	20	X		
3	Arte-llando	Nesta categoría incluiremos os proxectos adicados ao coñecemento e expresión de diferentes manifestacións artísticas, en calquera das linguaxes disponibles para o noso alumnado. As actividades relacionadas co patrimonio e manifestacións artísticas da contorna serán o eixo desta categoría.	30	X		
4	Xeitos de vivir	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, profesións... Interesa desenvolver de xeito progresivo actividades encamiñadas a potenciar o método científico, o pensamento computacional, a iniciativa investigadora e a curiosidade polo coñecemento e o descubrimento.	20		X	
5	Mundo vexetal	Categoría na que traballaremos proxectos relacionados co mundo vexetal, ben a través do coñecemento dos principais elementos da natureza, ben traballando na horta, descubrindo aspectos da agricultura, etc. Se promocionarán actividades manipulativas, sensoriais e de exploración, afianzando actitudes de respecto por un desenvolvemento sostible.	20		X	
6	Mundo animal	Nesta categoría incluímos os proxectos adicados a un animal ou a un conxunto deles, a unha especie, a un contexto ou hábitat, á relación cos seres humanos... Levaremos a cabo propostas centradas no achego e respecto polos seres vivos, que afianzarán en gran medida actitudes responsables e aprendizaxes futuras.	20			X
7	Onde eu vivo	Nesta categoría poderemos levar a cabo proxectos relacionados coa contorna do alumnado, tanto a máis próxima como a relación que poda ter con outras. Tamén o traballo relacionado coa cultura, o patrimonio, as expresións culturais e outros aspectos	30			X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Onde eu vivo	relacionados. Se potenciarán propostas centradas no coñecemento e valoración da cultura galega, mediante o achegamento ás tradicións, valores e costumes e dende o respecto á diversidade cultural da contorna.	30			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Coidamos o planeta. Redución de residuos.	140

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	TI
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Gústalle participar nos proxectos e pequenas investigacións que se fan na aula.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Recoñece os elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.

UD	Título da UD	Duración
2	Asi son eu	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Participa en actividades manipulativas mostrando interese polos resultados.	TI
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte-llando	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	TI
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa e recoñece as festas poplares que se celebran no contorno.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de vivir	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Emprega o corpo e outros materiais para efectuar medidas en diferentes situacións cotiás.	TI
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándolas como sinais de identidade.	Participa e recoñece as festas populares que se celebran no contorno.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
5	Mundo vexetal	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	TI
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Recoñece os elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento.

Contidos
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.

UD	Título da UD	Duración
6	Mundo animal	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Participa activamente nas actividades e tarefas da aula	TI
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento.

UD	Título da UD	Duración
7	Onde eu vivo	30

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Representa graficamente a súa situación no espazo, así como os obxectos e persoas situados nel.	TI
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Identifica diferentes modelos de familia e parentescos valorando cada un deles.	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Participa e recoñece as festas populares que se celebran no contorno.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na área que nos atopamos (DEC) será precisa unha intervención educativa que faga achega de distintas opcións para o acceso aos contidos, que contemple un deseño de ambientes de aprendizaxe ricos en recursos e oportunidades e que potencie a motivación e as metodoloxías activas aproveitando a curiosidade innata do noso alumnado por descubrir e explorar o mundo que o rodea.

As principais ferramentas de traballo para desenvolver axeitadamente os procesos de razoamento lóxico e o método científico serán as nocións matemáticas, espaciais e temporais, a curiosidade, a resolución de retos e busca de solucións e a promoción de actividades manipulativas e sensoriais, sempre contextualizadas, partindo de

coñecementos e experiencias previas e respectando os diferentes ritmos de aprendizaxe e a diversidade do alumnado.

O deseño de situacións STEAM que faciliten aplicar habilidades do pensamento computacional se fará dende un enfoque coeducativo e o respecto ás emocións, propias e alleas.

Finalmente, promoveremos actitudes activas de sensibilidade cara o medio ambiente, integrando hábitos de vida sans e sostibles, así como unha perspectiva divulgativa, crítica e afectuosa respecto aos elementos identitarios da propia cultura, fomentando o respecto hacia outras.

Toda proposta pedagóxica ten que enmarcar nunha metodoloxía concreta, tendo claros os principios metodolóxicos que imos seguir e compartir co resto dos protagonistas do proceso educativo. Estes aspectos deben estar contemplados e ser coherentes cos diferentes documentos curriculares e organizativos do centro, co contexto e coas características do alumnado.

Como mencionei anteriormente, imos traballar a través de proxectos, un método pedagóxico que contribúe enormemente ao desenvolvemento das competencias clave, moi vinculadas tamén as intelixencias múltiples de Howard Gardner, e que pode ser suceptible a cambios ao longo do proceso para adaptarnos as necesidades dos alumnos. Traballaranse as competencias e as distintas intelixencias mediante actividades significativas e funcionais que poidan aplicarse á vida cotiá e implique a resolución de problemas na práctica: aprender a aprender e aprender facendo. É moi importante aprender a mobilizar e usar os coñecementos, e o faremos a través da aprendizaxe por proxectos, establecendo rutinas e traballando tamén por recunchos.

Traballaremos partindo dos intereses, motivacións e coñecementos previos do alumnado, construíndo unha aprendizaxe significativa (Ausubel), modificando os esquemas de coñecemento do alumnado a través dun enfoque globalizador (Decroly) mediante o que iremos planteando pequenos retos alcanzables que se sitúen na zona de desenvolvemento próximo (Vigotsky), favorecendo así a autoestima.

Tamén temos que ter en conta as orientacións metodolóxicas do Decreto 150/2022 do 8 de setembro, debemos ter en conta outros aspectos como o papel do profesorado, que será o de facilitarlle ao neno as ferramentas, contidos, e mediar no proceso de ensino-aprendizaxe, estimulando os procesos físicos, cognitivos, afectivos, sociais e lingüísticos. Como sinala Mari Carmen Díez Navarro: "hai que explicar, acompañar, escoitar as súas dúbidas, opinións, emerxencias e as súas inquietudes. Hai que invitalos a que se miren con estima e confíen en sí mesmos". E iso farémolo ofrecéndolles ambientes estimulantes que mobilicen os seus desexos de aprender e participar, e ter altas expectativas nas súas posibilidades, así como preparar aos nenos/as para o fracaso e error.

Ademais dos proxectos de aula, a nivel de centro levaráse a cabo un proxecto anual titulado: "Coidamos o planeta. Redución de residuos", onde poderemos integrar todos os proxectos que levaremos a cabo durante todo o curso e que relacionaremos coas diferentes conmemoracións marcadas no calendario escolar.

Seguindo co traballo realizado o ano pasado seguiremos empregando o Aprendizaxe cooperativo na aula. Ao longo das actividades empregaremos dinámicas individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo) e de gran grupo.

PLANIFICACIÓN DO PROXECTO

Como a programación baséase en proxectos de investigación que son flexibles partindo dos intereses dos nenos teremos en conta os seguintes fundamentos pedagóxicos e seguiremos unha secuencia predeterminada para acadar os obxectivos propostos nesta programación.

Fundamentos pedagóxicos.

Con respecto aos fundamentos pedagóxicos nos que podemos dicir que se basea o traballo por proxectos, atopamos os seguintes:

O alumno/a como protagonista da súa aprendizaxe.

Desenvolvemento individual cara as operacións lóxicas e formais.

Constructivismo na linguaxe.

Establecemento de relacións significativas entre os coñecementos previos e os novos coñecementos.

Agrupamentos que fomenten a comunicación.

Globalización.

Observación e experimentación propias.

O xogo como método de aprendizaxe.

Aprender a pensar.

Ambientes cálidos, acolledores e seguros.

Diversidade de materiais.

Organización do tempo (rutinas) e dos espazos (recunchos, obradoiros...).

Fomento da autonomía persoal e a creatividade.

Flexibilidade nos espazos e nos tempos.

Colaboración familia-escola.

Cooperación e participación entre a comunidade educativa.

FASES DUN PROXECTO

Pódese dicir que todo proxecto de traballo estrutúrase en seis fases fundamentais:

Fase 1.- Qué sabemos (ideas previas) e qué queremos saber (preguntas que nos facemos)

Fase 2.- Búsqueda de información: en libros, contos, revistas, internet, preguntas aos nosos maiores, videos e partir de ahí establecemos:

- Obxectivos
- Tempos e espazos
- Recursos
- Actividades
- Recursos

Fase 3.- Realización das actividades.

Fase 4.- Síntese. Itinerario: recapitulación do traballo e elaboración do dossier.

Fase 5.- Avaliación: da mestra/e; dos nenos/as; de outros.

Deben estar moi presentes no deseño das actividades os principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, ofertando dentro dunha mesma actividade, diferentes maneiras de acceder a información, diferentes xeitos de expresarse, e diferentes maneiras de motivar ao alumnado.

Para conseguir máis significativade nas aprendizaxes do alumnado empregaremos estratexias que axuden a conseguilo seguindo os principios básicos da neuroeducación no que di que o alumnado ten que sentir interese polo tema para activar as súas conexións neuronais. Isto irá acompañado de actividades que faciliten a capacidade de aprender do noso alumnado tales como rutinas de pensamento, esquemas visuais...

Nesta programación empregárase un enfoque activo á hora de deseñar as actividades, buscando sempre que as persoas alumnas sexan as protagonistas activas das súas aprendizaxes. Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades. Para acadalo empregaremos unha organización espacial acorde que permita levar a cabo diferentes propostas á vez e que o alumnado teña variedade para realizar. Destacarán os ambientes de aprendizaxe, recunchos, estacións de traballo...

O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, robots (escornabot, ozobot), reproductor musical
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Curriculum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastilina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, Kamisibai, títeres...
Materil de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico

Instrumentos musicais
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido : todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea (parques, Biblioteca Concello, etc)

Os materiais tanto da aula como dos obradoiros serán variados, asequibles, motivadores, adaptados á idade do meu alumnado, hixiénicos, non tóxicos e seguros.

Estes materiais serán comprados polo centro e destinados ao aula, comprados polos pais, cedidos polos nenos e nenas, fabricados na aula...

Haberá material funxible e material non funxible, audiovisual e material de refugallo. O material dos recantos estará clasificado en función das actividades realizadas dentro deles.

Non traballamos con material impreso (libro de texto). Elaboraremos o noso propio material: debuxos, libros-proxecto, presentacións en Power Point ou Movie Maker, todo de maneira grupal, colaborativa e nalgúns casos cooperativa.

Hai que sinalar que dentro dos recursos espaciais contaremos con a a cociña, a aula de usos múltiples e a aula creativa para realizar as experiencias o longo do curso.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será entendida como proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, na primeira unidade do curso se levará a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado.
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Esta información será consensuada con todo o profesorado que imparte docencia neste grupo nunha sesión de avaliación realizada no mes de outubro, seguindo as instrucións remitidas por inspección educativa

É importante suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación(sen dificultade, en proceso, con dificultade), de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra ou mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención a diversidade, como se recolle na Lei Orgánica de Educación(LOE e LOMLOE) , son un conxunto de medidas, ordinarias e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, así como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado, se porá especial atención a finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características persoais do noso grupo e alumnado, así como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo así un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade , igualdade de oportunidades, colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razonamento lóxico matemático, preprogramación, atención,etc).

Todos os nenos e nenas son diferentes entre eles, é o natural e o enriquecedor da sociedade. Hai diferencias en diferentes ámbitos: a nivel de capacidade, de motivación, de interese, situación social, diferencias que se atenden na aula, e sobre as que se intervén pedagógicamente.

Dentro da diversidade da aula, tense constancia de alumnos/as que presentan necesidades específicas de apoio educativo, as medidas a levar a cabo con este alumnado será o reforzo educativo que realizará a titora, a mestra de apoio, a especialista en PT e a mestra AL, dentro da aula ordinaria. Só nalgún caso específico a mestra de AL realizará algunha intervención fóra da aula para traballar de maneira individualizada aspectos moi concretos e que pola súa complexidade precisa dun clima de traballo máis tranquilo e específico. Esta etapa ten unha importante función de detección precoz e compensadora de dificultades, polo que en caso de detectar algún aspecto salientable tería que levar a cabo as pautas establecidas por lei.

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

-Organizar o aula de forma accesible, adequaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.

-Adecurar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.

- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no PE do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.

-Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de este alumnado.

-Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.

- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.

-Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicacións cortas. Emprego de pictogramas

- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.

- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).

- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH

- Evitar tarefas repetitivas sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas ou inadecuadas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades, facer este tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.

- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.

- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.

- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.

- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios sanitarios, sociais,etc).

- Empregar equipos heteroxéneos para facilitar o modelado e crear lazos afectivos entre eles e así mellorar o seu rendemento o verse partícipes das actividades.

Resaltar a importancia da figura da mestra de apoio na aula para realizar un traballo máis enriquecedor e poder

realizar pequenos agrupamentos que traballen cun alto rendemento grazas á atención de dúas mestras. Por suposto, a aplicación do traballo cooperativo sería inviable sen a axuda e atención de dúas mestras traballando co grupo na aula.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X				
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X					
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X		X			
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X				X	X	
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X		X		X		
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X		X			X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Contacontos	En cada unidade poderá vir un familiar para contar un conto que teña relación ,procurando que sexa unha actividade plurilingüe e coherente con criterios de igualdade de xénero.	X	X	X
Obradoiros internivel	Ao longo do ano realizaremos, con motivo das conmemoracións ou outras actividades que consideremos de relevancia, obradoiros internivel, mesturando os alumnos das 3 aulas de infantil para realizar algunha actividade manipulativa máis específica e con menos nenos no grupo/clase.Un exemplo pode ser a vendima, obradoiros de cociña do Samaín, obradoiros de arte ...	X	X	X
Actividades de artes escénicas	Ao longo do curso realizaremos polo menos unha saída para disfrutar de algunha actividade artística: musical, títeres, teatro...	X	X	X
Saída de campo	Se poderá facer unha saída por unidade para afondar no tema traballado ou criterios transversais: mercado, lonxa, museo, biblioteca do concello, o barrio, a contorna próxima...	X	X	X
Saídas fin de curso	Actividade de carácter lúdico argallada como remate do curso escolar.			X
Obradoiros solidarios	As familias xunto có alumnado poderán levar a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doación de libros, recollida de roupa ou tapóns,etc	X	X	X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visitas pola parroquia	Realizaremos visitas polo noso entorno máis cercano para coñecer	X	X	X
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso (Samaín, Nadal, Día da Paz, Entroido, Letras Galegas, etc)	X	X	X
Visita na aula de persoa experta	Durante o proxecto invitaremos a familiares do alumnado para que actúen como expertos na materia que estamos a traballar.	X	X	X

Observacións:

Teranse en conta as actividades complementarias propostas dende os diferentes equipos do Centro, de xeito que os contidos da disciplina sexan traballados no desenvolvemento das mesmas.

Os equipos que funcionan no centro son:

-Equipo de Dinamización da Biblioteca Escolar: Apadriñamentos lectores, Contacontos, A Aventura de ler, Semana da prensa, Itinerarios lectores, Mochila viaxeira...

-Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares: Samain, Magosto, Día da Paz...

-Equipo de Dinamización da Lingua Galega: Glosario sobre a temática anual, Festival de Panxoliñas e das Letras Galegas, O Xornaliño (revista escolar)...

-Equipo Tics : Iniciación a robótica co proxecto Escornabots.

-Equipo de aprendizaxe cooperativa: acompañamento e formación nas técnicas de aprendizaxe cooperativa.

Por outra banda, as saídas propostas ao comezo do curso (incluídas na Programación Xeral Anual do Centro) tamén forman parte do traballo diario, pois sempre se fai un traballo previo e posterior sobre elas. Ademais faranse as saídas propostas polo claustro para realizar xunto con todos os alumnos do Centro (magosto, saída fin de curso...).

As actividades momeadas arriba son algunhas das que se realizarán na aula. Parten do propio proxecto de aula, do ciclo ou do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Utilízase diversidade de materiais para acceder á información, para expresarse e para fomentar a motivación.
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades
Temporalización de actividades adecuadas
Empréganse diversos recursos didácticos.
Existe coordinación co equipo docente.

Promóvese a participación das familias.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza aprendizaxe.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Individualización do proceso segundo as características de cada alumnado.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en Infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36014672	CEIP Serra-Vincios	Gondomar	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Relixión Católica	5º Inf.	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
6. Medidas de atención á diversidade	15
7.1. Concreción dos elementos transversais	16
7.2. Actividades complementarias	16
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	17
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	18
9. Outros apartados	18

1. Introducción

O acordo entre o Estado español e a Santa Sé sobre ensino e asuntos culturais contempla o dereito a recibir ensinanzas de relixión católica. Conforme a isto, a LOMLOE 3/2020 do 29 de decembro, pola que se modifica a ley orgánica 2/2006, do 3 de maio, establece que se incluírá as relixións como área ou materia nos niveis educativos que corresponda.

No Real Decreto 95/2022 de 1 de febreiro dispónse que esta materia incluírase no segundo ciclo desta etapa educativa e que será competencia da xerararquía eclesiástica da Igrexa católica a determinación do correspondente currículo. Por outra banda, a Resolución de 21 de xuño de 2022, publica os currículos das ensinanzas de relixión católica correspondente a Educación Infantil, Primaria Secundaria y Bachillerato.

Neste marco as ensinanzas de relixión católica son de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias.

O ensino da Relixión Católica propónse como área curricular de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias. Forma parte da proposta educativa necesaria para o pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos e alumnas. Coa súa identidade e natureza, a área de Relixión Católica, en liña cos fins propios da Educación Primaria, favorece o proceso educativo do alumnado, contribuíndo á súa formación integral e ao pleno desenvolvemento da súa personalidade. Propón, especificamente, contribuír á autonomía persoal e ao proxecto vital, con liberdade e responsabilidade, en diálogo coa antropoloxía cristiá. Responde á necesidade de comprender e mellorar a nosa tradición cultural, as súas expresións e significado, en contextos plurais e diversos. E complementa a necesaria educación en valores humanos e cristiáns que orienta o despregamento dunha identidade persoal autónoma e asertiva e á súa inserción nas contornas comunitarias de pertenza.

O centro para o que se elabora esta programación, está situado no barrio da Serra, na parroquia de Vincios, pertencente ao concello de Gondomar. Vincios ten arredor de 2.300 habitantes repartidos en 15 barrios: Arcos, Brandufe, Casás, Cernada, Figueiro, Fraga, Hervillás, Pasaxe, Piñeiro, Rocha, Salgueiro, Serra, Tumbio e Xian. As entidades máis significativas coas que conta a parroquia son:

- Asociación veciñal, na que se desenvolven distintas actividades culturais para adultos e para nenos.
- Comunidade de Montes, que colabora aportando subvencións para a realización de diferentes actividades culturais e educativas no Centro.
- Escola e Banda de música, da que forman parte moitos dos nosos alumnos e que cada curso ven ao Centro para ofrecernos un concerto didáctico.
- A.N.P.A. Santa Mariña, que organiza actividades extraescolares e excursións ao longo do curso.
- Club de Fútbol de Vincios., do que forman parte moitos alumnos do Centro.
- Agrupación Deportiva Vincios, coa que colabora o Centro en moitas actividades deportivas.

O colexio, que data de do ano 1979, consta dun edificio, dun anexo de pista cuberta e de zona exterior de 10.000 m². Esta escola consta dunha Biblioteca Escolar cun amplo potencial dinamizador, de laboratorio- estudio de arte, cocina y horto escolar. Temos un magnífico patio exterior que posibilita moitas actividades ao aire libre.

É un centro de natureza rural, cunha soa liña e que imparte as ensinanzas de Educación Infantil e Primaria. Consta dun total de 167 alumnos/as e dun cadro docente na súa maioría definitivo.

A proposta educativa desta asignatura favorece o proceso educativo do alumnado, a sensibilidade espiritual e o despertar da experiencia relixiosa. Axuda a comprender e mellorar a nosa tradición cultural, as súas expresións e significado en contextos plurais e diversos. Tamén complementa a necesaria educación en valores humanos universais e cristiáns, establecendo a relación existente entre ambos ámbitos.

Esta Programación está preparada para ser levada a cabo na aula de 5º Educación Infantil.

Por último, mencionar que o Proxecto Anual do curso 2023/24 terá como temática "COIDAMOS O PLANETA: REDUCCIÓN DE RESIDUOS".

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir, experimentar e expresar a identidade persoal a través do coñecemento do seu corpo e o desenvolvemento das súas capacidades afectivas e calidades, mediante o achegamento a figuras bíblicas e persoas significativas, para adquirir autonomía nas súas actividades cotiás e hábitos básicos de relación.	1			1	1			
OBX2 - Recoñecer, experimentar e apreciar as relacións persoais e coa contorna, desenvolvendo habilidades sociais e actitudes de respecto, a través de escóitaa e comprensión de narracións bíblicas, para promover valores da vida en comunidade e contribuír así á fraternidade humana.					1	1		
OBX3 - Observar, aceptar e gozar a diversidade persoal e social descubrindo nas súas contornas próximas situacións nas que poida cooperar no coidado da casa común, desde o recoñecemento dos valores da mensaxe e os feitos de Xesús de Nazaret, para xerar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia.						1	1	
OBX4 - Explorar e admirar diferentes contornas naturais, sociais, culturais e artísticas gozando das súas manifestacións máis significativas e descubrindo os seus valores cristiáns, para desenvolver creatividade, sensibilidade estética e sentido de pertenza.							1	1
OBX5 - Descubrir, manifestar e xerar gusto por cultivar a súa interioridade, explorando pensamentos, emocións, sentimentos e vivencias, admirando diferentes expresións da tradición xudeocristiana e outras tradicións relixiosas, para crecer coa liberdade e seguridade necesarias que posibiliten o desenvolvemento da dimensión espiritual e as bases do propio sistema de valores e crenzas.	1				1	1		
OBX6 - Coñecer e apreciar a figura de Xesús de Nazaret e da comunidade eclesial, a través de relatos bíblicos e manifestacións relixiosas da contorna, para recoñecer o específico da tradición cristiá nun contexto social de pluralidade relixiosa.	1							

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Familia. Contos que emocionan.	A través do conto "Chirimiri" de Fernando Pérez Hernando, traballaremos o valor de cada familia sexa cal sexa a súa tipoloxía. Elaboración dos "minimurais dos chirimiris".	6	X		
2	Chegou o Nadal.	Contacontos de Nadal. Entre outros: "Las luces de Belén" de Sam Taplin; "Los Reyes Magos" de Menchu Cuesta (de la revista "Maestra Infantil" nº 65). Elaboración de manualidades navideñas que se levarán a casa.	8	X		
3	Contos que emocionan: a importancia de compartir.	Por medio de sesións de contacontos (contos en proceso de elección), traballaremos o valor de compartir cos que nos rodean tanto momentos, emocións, e o material. Palabras máxicas: "Por favor" e "Gracias".	5		X	
4	Estamos en Pascua!	Traballarase a Semana Santa dende a positividade, centrando a atención na Pascua e a súa simboloxía relacionada coa protección. Elaboración manualidades de Pascua.	6		X	
5	Contos que ensinan: " A parábola da ovella perdida".	A familia e amigos como núcleo dos afectos. Partiremos do conto bíblico "A ovella perdida". Elaboración de manualidade sobre o conto.	5			X
6	Xuntiños en familia.	As festas tradicionais partindo do núcleo familiar. Contacontos relacionados coa temática.	5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Familia. Contos que emocionan.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Adquirir autonomía no coidado do seu corpo e na realización das súas actividades cotiás, atendendo ás indicacións establecidas en común para a aula.	É autónomo na realización das actividades diarias dentro da aula e é quen de pedir axuda cando a precisa.	TI
CA1.6 - Xeneralizar actitudes de respecto e mediación para xerar vínculos significativos de amizade e afecto, escoitando con atención relatos bíblicos nos que se considere a importancia da	Identifica e adáptase aos momentos de xogo e de traballo, e escoita dun xeito activo nos momentos de contos participando activamente no proceso.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa activamente na elaboración das producións artísticas valorando o seu propio traballo e tendo actitude de respecto cara as producións dos compañeiros e compañeiras.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É capaz de manter pequenos momentos de silencio e atención en momentos determinado do traballo plantexado.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O coidado e o respecto do corpo e da natureza na visión cristiá. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - A igualdade e dignidade de todos os seres humanos á luz do Evanxeo. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Admiración e coidado da natureza como creación de Deus e casa común. - A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.

UD	Título da UD	Duración
2	Chegou o Nadal.	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Identifica e implementa actitudes de relación positiva no entorno escolar con respecto aos seus compañeiros e describe situacións de relacións amigables.	TI
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Colabora, na medida das súas posibilidades e capacidades, na construción de ambientes pacíficos e inclusivos dentro da aula xerando así sentimentos de acollemento e colaboración.	
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Identifica pequenas tradicións navideñas propias da nosa contorna e é que de describilas por medio de diferentes linguaxes artísticas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Recoñece, a través de cortos de cine, imaxes, álbumes ilustrados e contos a motivación histórica da celebración do Nadal, identificando a Xesús como o protagonista central.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa de xeito activo na elaboración de producións artísticas relacionadas con Nadal e amósase respetuoso coas producións dos compañeiros valorando o esforzo de todos e todas elas e tamén o propio.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de manter breves momentos de silencio e atención guiada especialmente nos momentos de contacontos, diálogos cos compañeiros, respetando os turnos.	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	Recoñece o relato do Nacemento de Xesús a través de sesións de contacontos relacionándoo coa tradición cristiá do Nadal.	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Participa de xeito activo nas actividades propostas e amosa interese por o contido da celebración do Nadal.	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Describe diferentes formas de celebrar o Nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados. - Identidade cristiá e contorna social. - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.

Contidos
- A figura da Virxe María. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
3	Contos que emocionan: a importancia de compartir.	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Identifica e implementa na aula comportamentos de acollida con respecto as súas compañeiras e compañeiros, amosándose respetuoso, amigable e colaborativo, na medida das súas capacidades.	TI
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	Respeta, na medida das súas posibilidades, os turnos de palabra sendo capaz de escoitar de modo activo o relatado polos compañeiros.	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Esfórzase por procurar relacións asertivas cos compañeiros e compañeiras, identificando emocións e sentimentos non verbalizadas.	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Recoñece actitudes pacíficas partindo dun conto identificando na súa vida cotiá esas mesmas situacións de convivencia pacífica e xerando espazos de convivencia e colaboración.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa activamente na elaboración de producións artísticas e valora dun xeito respetuoso as elaboracións artísticas dos demais.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É capaz de manter breves tempos de atención e silencio requeridos para os traballos, sesións de contos, compartir experiencias co grupo, etc.	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	Identifica e recoñece a Xesús de Nazaret, partindo de relatos da súa infancia, coma un neno coma el.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais. - Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados. - Calidades e talentos persoais propostos en figuras bíblicas e outras biografías significativas.

Contidos
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados. - Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus. - Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva. - Identidade cristiá e contorna social. - A riqueza da interculturalidade como oportunidade de desenvolvemento persoal e social.

UD	Título da UD	Duración
4	Estamos en Pascua!	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Adopta accións encamiñadas a amosar o afecto polos seus compañeiros e pide axuda cando a precisa.	TI
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	É quen de escoitar adtivamente e con interese as aportacións de compañeiras e compañeiros e pon en práctica actitudes de agradecemento nas súas relacións sociais.	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón partindo de contos relacionados coa temática e as identifica nas diferentes experiencias e situacións xurdidas na vida cotiá da aula.	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Recoñece diversas manifestacións culturais e tradicións relacionadas coa celebración da Pascua, identificando a Xesús como o eixo central da celebración.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa activamente das elaboracións artísticas relacionadas coa Pascua, valorando positivamente as súas propias producións así como tamén as dos seus compañeiros e compañeiras.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É capaz de manter momentos de silencio e atención dentro dos momentos que o requiren, exercendo, na medida das súas posibilidades, certo grado de autocontrol na xestión das súas emocións nesas situacións.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais. - Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados. - Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos. - A oración de Xesús. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
5	Contos que ensinan: " A parábola da ovella perdida".	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Recoñece no conto "A ovella Perdida" xestos e comportamentos que facilitan e posibilitan relacións de convivencia positivas dentro da escola e da aula.	TI
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	Relata , a través das palabras, debuxos, contos, etc, experiencias propias que reflictan costumes e vivencias que promovan valores positivos cara aos demais.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa e colabora dun xeito activo das elaboracións artísticas realizadas na aula, valorando positivamente as súas propias e as dos seus compañeiros, respectando as súas aportacións.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É capaz de manter breves intres de tempo de silencio, escoita e atención ante as exposicións e vivencias expostas polos compañeiros, amosando interese polo relatado.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón. - Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais. - Actitudes de amabilidade, acollida e gratitude como expresión de respecto aos demais. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade. - A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
6	Xuntiños en familia.	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Recoñece e adopta comportamentos e xestos que facilitan e posibilitan relacións de convivencia positivas dentro da escola e da aula.	TI
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Identifica e adopta actitudes de acollida e amabilidade nas relacións sociais propias da súa vida cotiá.	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Favorece a creación de espazos pacíficos e inclusivos nos que todas e todos nos sintamos valorados, amosando actitudes de respecto e convivencia positiva.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Participa e colabora dun xeito activo das elaboracións artísticas realizadas na aula, valorando positivamente as súas propias e as dos seus compañeiros, respectando as súas aportacións.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É capaz de manter breves intres de tempo de silencio, escoita e atención ante as exposicións e vivencias expostas polos compañeiros, amosando interese polo relatado.	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndolas cunha actitude de asertividade e respecto.	É capaz de verbalizar e expoñer dun xeito ordenado e tranquilo emocións, vivencias e sentimentos apoiándose en diferentes soportes: debuxos, imaxes, cancións, contos, etc. adoptando actitudes de asertividade nas súas exposicións.	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoas con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Recoñece imaxes, costumes e tradicións relacionados coa infancia de Xesús partindo das súas propias experiencias.	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Identifica valores e actitudes positivos de convivencia, implementándoos na aula.	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Recoñece e pon en práctica actitudes de respecto ante as vivencias, exposicións, opinións, gustos, preferencias dos compañeiros e compañeiras da aula	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación.

Contidos

- Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Valoración dun clima de convivencia harmónico, inclusivo e pacífico construído entre todos: o diálogo e a empatía.
- A vida cristiá en comunidade.
- Identidade cristiá e contorna social.
- Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá.
- Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas.
- As oracións e prácticas cristiás máis comúns na contorna social.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía para a materia de relixión católica fundaméntase na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, en experiencias de aprendizaxe significativo e emocionalmente positivas, no coidado do desenvolvemento afectivo e cognitivo dos alumnos e alumnas, no aprendizaxe individualizado e cooperativo, na relación dos aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, ao emprendemento e á aplicación dos saberes.

Para a atención personalizada, na aula utilizamos dinámicas de educación emocional e comunicación empática. O método de traballo pode ser individual ou cooperativo, en grupo pequeno ou con todo o grupo-clase: realizaranse tarefas que promovan a colaboración, non a competitividade, e aplicaranse técnicas de traballo formal e non formal. Aplicaremos os principios do DUA (Deseño Universal de Aprendizaxe) proporcionando varios xeitos de implicación, múltiples formas de representación da información e múltiples formas de acción e expresión do aprendizaxe. Trátase de que todo o alumnado teña oportunidade de aprender.

A nivel máis concreto usaremos situacións de aprendizaxe que recrean na aula situacións significativas e cotiás do entorno persoal, familiar, social e cultural dos nenos e nenas e que se refiren ás súas necesidades e intereses.

A complexidade dos retos e problemas que presentan estas situacións serán axeitados ao desenvolvemento do alumnado. As actividades que se programen terán que provocar o diálogo, o pensamento creativo e autónomo, o bó trato, a convivencia e o respecto á diferenza.

Outra metodoloxía fundamental nesta etapa é o xogo. Utilizaranse xogos que traballen e desenvolvan a atención, memoria, imaxinación, creatividade, comunicación e a expresión en diferentes linguaxes.

En resumo, a metodoloxía de traballo baséase nos seguintes puntos:

- Traballo por tarefas integradas, relacionados coa vida cotiá que terán que resolver de modo grupal, interactuando e argumentando as súas decisións.
- Contextos compartidos: cunha periodicidade semanal realizaremos agrupamentos por ciclo para traballar tarefas, proxectos e/ou obradoiros concretos.
- Aprendizaxe cooperativa. Establecemos unha liña de aprendizaxe cooperativo desde 3 anos ata 6º, traballando unhas estruturas e dinámicas básicas que se van ampliando segundo avanza a súa escolaridade. Coa aprendizaxe cooperativa buscamos atender á diversidade e lograr unha escola inclusiva.
- Atenderase aos ritmos e necesidades individuais do alumnado.
- Xogos e dinámicas de grupo e interpersoais entre os distintos nenos/as.
- Atenderase as intelixencias múltiples.

- Traballaremos en relación cos proxectos que vaian xurdindo de xeito global e integrado.
- Partiremos do método científico e da resolución de problemas funcionais e relacionados coa experiencia cotiá para propiciar que o alumnado empregue habilidades de razoamento e reflexión.
- Enfoque globalizado, de xeito que a través dos proxectos, tarefas e actividades a traballar se engloben todas as áreas posibles.
- Empregaranse as novas tecnoloxías da información e a comunicación como medio para mellorar a nosa expresión e como búsqueda e tratamento da información.
- Partiremos da aprendizaxe significativa para crear novosp coñecementos.
- Potenciaremos o desenvolvemento das habilidades sociais e grupais.
- Traballaremos moitos competencias a través de experiencias directas como no caso do horto escolar.
- Potenciarase a aprendizaxe lúdica e a participación activa.
- Proporcionaranse variedade de recursos e espazos, así como flexibilización temporal en función das necesidades individuais ou de grupo.
- Autoavaliación do alumnado e do profesorado. O alumnado e o profesorado terán que autoavaliar o seu traballo, as súas melloras, o seu logro dos obxectivos, os seus puntos fortes e aqueles aspectos nos que haxa que mellorar.
- Aprender a pensar. Promoveranse estratexias para aprender a razoar e a argumentar as súas opinións; así como a defender as súas ideas.
- Aprender a observar, a analizar e deducir o que entra polos nosos sentidos.
- Potenciación da lectura comprensiva e o gusto pola lectura no seu tempo de lecer como aspecto fundamental para a adquisición de aprendizaxes..

A metodoloxía didáctica será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa e dirixida ao logro dos obxectivos de das competencias clave. Atenderase aos diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmo e a atención personalizada en función das necesidades individuais do alumnado; de xeito que se establezan os mecanismos de reforzo no momento que se detecten as dificultades de aprendizaxe.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Contos relacionados coa temática a traballar en cada momento; relatos bíblicos sinxelos, etc.
Materiais funxibles para producións artísticas (ceras de cores, lápices, témperas, papeis de cores, goma eva, fieltro, rotuladores...)
Imaxes de distintas producións artísticas relacionadas co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura), producións dos propios nenos e nenas...
Monicreques
Paracaídas
Murais
Puzles e outros xogos manipulativos

Os materiais para producións artísticas, os xogos e outros elementos lúdicos usaranse para provocar a resposta creativa do alumnado perante as situacións de aprendizaxe propostas, para facilitar a autoexploración interior, o recoñecemento de distintas emocións e como canalizalas e a relación entre as actividades cooperativas e o grao de satisfacción persoal.

Os materiais audiovisuais que se utilizan son curtametraxes, contos ou fábulas, vídeos ou audicións de rutinas de interiorización guiadas.

Os monicreques representan a personaxes bíblicos para contar as narracións das que son protagonistas, ou personaxes dos contos que se usan cunha finalidade pedagóxica.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Facer unha avaliación inicial permítenos apreciar os coñecementos previos do alumnado para realizar as adaptacións oportunas e necesarias e poder partir dos seus coñecementos previos á hora de levar a cabo o desenvolvemento das diferentes secuencias didácticas e actividades

Neste nivel usaremos unha rutina de pensamento visual, diálogos, exposicións de experiencias vitais para nenos e nenas coa finalidade de explorar o grao de coñecemento sobre os diferentes contidos que se van traballar en cada momento do curso, sempre partido do entorno máis cercano ao neno.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

A avaliación en Educación Infantil será global, continua e formativa e levarase a cabo de xeito sistemático.

Os criterios na Educación infantil pretenden ser para o profesor algúns indicadores na avaliación continua e observación do alumnado co fin de reconducir o seu propio aprendizaxe. O criterio esencial é coñecer ao neno ou nena e axudarlle no seu crecemento.

Farase a partir da análise das producións do alumnado, as escalas de valoración ou cotexo, e a observación directa e sistemática, observando as condutas e os comportamentos dos nenos e nenas, as relacións que establecen cos seus iguais e os procesos de ensino e aprendizaxe.

Como en todas as áreas de Ed. Infantil, na avaliación valórase sobre todo o progreso e o grao de consecución dos obxectivos, así como o interese do alumnado.

Criterios de recuperación:

En calquera clase de educación infantil hai alumnos e alumnas con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación.

A diversidade de actividades, materiais e estratexias utilizados posibilita que todo o alumnado poida atopar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio. O obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e acade o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención educativa á diversidade é o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.

Ten como finalidade favorecer ao desenvolvemento persoal e social de cada un dos alumnos e alumnas e o seu potencial de aprendizaxe facilitándolles a adquisición das competencias e a consecución dos obxectivos xerais previstos.

Ríxese polos principios de normalización e inclusión, equidade e igualdade de oportunidades e non discriminación, flexibilidade e accesibilidade; interculturalidade e promoción de convivencia.

- O primeiro paso será identificar o tipo de dificultades que ten un alumno ou alumna xa que poden deberse a dificultades

específicas, problemas emotivo - relacionais e/ou de conduta, altas capacidades intelectuais ou condicións persoais ou de historia escolar moi desfavorable.

- Porase especial coidado en formar grupos heteroxéneos no traballo colaborativo que favorezan a inclusión de todo o alumnado.

- Favorecer a aprendizaxe con materiais manipulativos que poidan facilitar o desenvolvemento dos alumnos e alumnas.

- Fomentar a mellora do autoconceito e a autoestima, aprendendo a reflexionar sobre si mesmos.
- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- Reforzar os logros, por pequenos que sexan, para motivar os/as alumnos/as nas aprendizaxes.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Educación para a paz		X	X	X		X
ET.2 - Educación para a igualdade de xénero	X					
ET.3 - Educación para a saúde	X					
ET.4 - Educación para a sustentabilidade e a ecoloxía	X		X			
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X	X	X			
ET.6 - Educación para a solidariedade	X	X	X			X

Observacións:

Os elementos transversais citados estarán presentes en todas as unidades recollidas na presente programación, estando interrelacionados e sempre en relación coa realidade máis cercana a nenas e nenos. Os contidos traballados en relixión católica fan un especial fincapé nos transmisión dos valores universais e na educación emocional, polo tanto estarán sempre presentes no quefacer diario dentro da aula.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Minimurais "Chirimiri"	Rematar os murais baseados no conto "Chirimiri" de Fernando Pérez Hernando.	X		
Blanquita, a Ovella Perdida.	Elaboración da manualidade do conto bíblico traballado. Sesión de cine do corto baseado nesta parábola.		X	X
O Nadal.	Sesións de contacontos relacionados co Nadal. Elaboración de manualidades relacionadas co Nadal.	X		
Pascua.	Sesión de contacontos sobre a Pascua e elaboración de manualidades relacionadas coa tradición cultural en cuestión.		X	

Observacións:

As actividades complementarias que se vaian levando a cabo ao longo do curso, terán un carácter aberto e flexible, dependendo dos intereses e necesidades que xurdan na aula e as actividades que se plantexen a nivel de centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Realizo a miña programación de aula de forma coherente e meditada.
Reflexiono sobre o meu exercicio docente establecendo puntos febles e fortes.
Metodoloxía empregada
Creo e comparto materiais didácticos para apoiar o aprendizaxe.
Aplico diversas metodoloxías para promover o aprendizaxe activo.
Potencio a participación dos alumnos na aula.
Vinculo o aprendizaxe ca vida real.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Emprego técnicas e instrumentos de avaliación variados que orienten o alumnado para o seu desenvolvemento.
Utilizo a avaliación para favorecer a aprendizaxe.
Medidas de atención á diversidade
Adapto as actividades a diversidade da aula.
Clima de traballo na aula
Realizo actividades baseadas no aprendizaxe cooperativo.
Fomento a autoavaliación e a coavaliación.
Outros
Realizo formación para mellorar como profesional máis alá da que me proporciona e suxire o centro.

Descrición:

A avaliación é un elemento esencial no proceso de ensinanza-aprendizaxe e debe aplicarse tanto na aprendizaxe dos alumnos coma na revisión da práctica docente. Recoller sistemáticamente información relevante sobre a nosa práctica docente permítenos reaxustar a intervención educativa de acordo coas aprendizaxes reais do alumnado. A finalidade non é outra que mellorar o proceso de aprendizaxe de cada alumno, o funcionamento do grupo clase, a nosa propia práctica e o funcionamento do centro escolar.

Utilizaremos como ferramenta de autoavaliación docente unha lista de control de diferentes ítems Esta lista pretende ser unha guía para revisar a nosa actividade docente e poder crear a partir das nosas repostas novas liñas de mellora cara o próximo curso. Para cumprimentar esta lista de control debemos marcar a casilla na que nos atopamos en relación o ítem exposto. Para iso dispoñemos de catro niveis de frecuencia: Nivel 1: pouco. Nivel 2: ás veces. Nivel 3: frecuentemente. Nivel 4: sempre.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Revisaremos a programación trimestralmente. Como instrumento de avaliación empregaremos un cadro no que se reflicten diferentes aspectos:

-Motivación inicial do alumnado e durante todo o proceso.

-Presentación dos contenidos.

-Recursos e organización.

-Clima da aula.

-Seguimento/control de ensino/aprendizaxe.

-Diversidade.

Como propostas de mellora destacamos a optimización dos tempos nas sesións. A estrutura física do colexio (ten catro andares) dificulta os desprazamentos do alumnado de infantil, especialmente en 3 anos e reduce de xeito significativo a duración das sesións.

.-Programar as tarefas e actividades das unidades didácticas tendo máis en conta as pausas lectivas para coordinar as clases das dúas liñas deste nivel.

9. Outros apartados